

Anto Diez

TOT AANDENKEN AAN
ROGER FIEUW (†)

Naast veel andere motieven geeft ook de tweespalt tussen zinnelijkheid en hunker naar vergeestelijking de schilderkunst richting en inhoud. Anto Diez blijft door deze dualiteit ongetwijfeld bewogen. Het werk zuiders noemen — met zijdelingse blik op zijn Spaanse stamboom — verklaart dergelijke karaktertrek onvoldoende: hij is algemeen menselijk en niet aan aardrijkskunde gebonden. De voorkeur voor een hevig koloriet waarin roden en oranjen opflakkeren tussen paars en pruisisch blauw, en de gemartelde vormgeving hebben diepere gronden. Zij hebben te maken met een inwendige gespletenheid, een niet tot rust gekomen tegenstelling tussen het beeldend vermogen van de mens en zijn heimwee naar buiten- en bovenaardse waarden, wat met een gevaarlijk woord ook zijn mystiek kan worden genoemd.

Aan dit contrast heeft het oeuvre van Diez grotendeels zijn expressiviteit, om niet te zeggen zijn bestaansreden te danken. Het is niet denkbaar zonder bestendig innerlijk gevecht. De schilderkunst wordt hier bedreven als opstrevende, soms zelfs als religieuze daad. Zelfs bij de behandeling van een profaan thema wordt een geestelijke geladenheid bereikt waarvan men onder de indruk komt. Deze

Anto Díez : 'España' (1962).

bewering klinkt voorzeker erg subjectief en weinig overtuigend, maar weet iemand te zeggen hoe het motief van deze schilder elders te situeren is? Voor de beelden die in de geest leven zoekt de machteloze mens, soms vertwijfeld maar in dit geval altijd verbeten, naar gelijkwaardige vormen. Men pleegt dit scheppingsproces te vergelijken met het pijnlijk gevecht van Jakob tegen de Engel. In elk geval staat het wezenlijk ver af van serene ambachtelijke arbeid die uitsluitend zou te danken zijn aan de superieure beheersing van de stof. Waardering daarvan sluit begrip voor het geval Díez niet uit! En eenmaal dat begrip verworven, begint zijn werk de toeschouwer te boeien om hem niet meer los te laten.

Het lijdt geen twijfel dat Antón Díez aldus aanknoopt bij de grote expressionistische traditie. Maar ook de grammatika van de abstrakten heeft hem in zeker opzich verrijkt: het openplooiën van de koloristische waaier verloopt nu veiliger, meer beheerst. Het ware echter fout zijn werk te beschouwen als een verzoeningspoging tussen figuratief en abstrakt. Het Parijse tijdschrift 'La Revue Moderne' 1962 maakte gewag van een coördinatie tussen beide, aldus beide strekkingen bij Díez op gelijke voet stellend! Dienstbaarheid van het abstrakte in functie van de beeldende vermogens van de schilder lijkt ons beter de juiste verhouding te omschrijven. Wat anders heeft Díez te verzoenen dan zijn macht en zijn onmacht?